

УДК 124

О. Болож

Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя (Україна)

НАУКОВО-ТЕХНІЧНИЙ ПРОГРЕС ТА РЕЛІГІЯ

О. Bolozh

SCIENTIFIC AND TECHNICAL PROGRESS AND RELIGION

Науково-технічний прогрес є фундаментальним фактором, який повністю конститує не лише зовнішньо-матеріальний образ цивілізації, але й цілком визначає її глибинні теоретичні засади. Для сучасної парадигми раціональності характерна відсутність протистояння, й навіть чіткого розрізнення суб'єкта й об'єкта пізнання. Віра та розум розглядаються, переважно, як принципово різні, й тому унікальні та рівноправні сфери життєдіяльності суспільства та досвіду особистості.

Фактично науково-технічний прогрес зворотньо-пропорційно співвідноситься з падінням впливу релігії на суспільне життя. Чим далі йде розвиток науки та техніки, тим більше релігія обмежується сферою особистого життя, стає тільки власною справою, втрачаючи реальні можливості впливати на процеси суспільного розвитку. Представники релігії нинішній стан речей оцінюють вкрай негативно й намагаються відновити свої позиції в житті сучасного суспільства. За нових умов релігіям доводиться, з одного боку, пристосовуватися до них шляхом модернізації, перегляду традиційних поглядів і підходів, а з другого — триматися своїх традиційних засад, без чого вони втратять свою автентичність.

Ця дилема розв'язується релігіями по-різному. Зокрема, християнські конфесії вирішують її залежно від традиційних для кожної з них інтерпретацій Біблії та відповідних типів вирішення проблеми співвідношення віри і розуму. Найсильніші ліберально-модерністичні тенденції характерні для сучасного протестантизму. Ситуація постмодерну активно осмислюється і сприймається сучасними протестантськими богословами. Вони наголошують на значущості саме інтерпретаційного (герменевтичного) методу витлумачення Одкровення.

Більш традиціоналістичним є сучасний католицизм, який, визнаючи і предметну, і методологічну різницю між вірою та розумом, одночасно стверджує абсолютний статус істин віри, а отже, їхню ієрархічну перевагу над відносними істинами науки. При цьому підкреслюється законна автономність людського розуму, за умови, що він, в своїй діяльності не перевищуватиме своїх повноважень. Тобто, не буде входити в сферу компетенції віри.

Найбільш традиціоналістичною течією християнства залишається православ'я, яке не просто не сприймає, але навіть накладає анафему на постмодернізм, як вияв глобальної сучасної апостазії. Православ'я продовжує стверджувати абсолютну істинність Одкровення, що досягається вірою як вершиною розумової діяльності.

Віра є основа, енергія та завершальна мета знання розуму. Розумове знання є відбитком та наслідком віри. Віра та розум не є двома окремими сферами людського життя, разом вони утворюють взаємопроникну органічну єдність. Протестантизм, католицизм та православ'я у своєму ставленні до світу продовжують керуватися історично традиційними засадами. Тому кожен з них по своєму самовизначається щодо постмодерного світу.

Література

1.Борозенець Т. А. Наукові записки ІІІЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України